

СТ А Н О В И Щ Е

по конкурс за заемане на академичната длъжност „Професор” в професионално направление 4.3. Биологически науки, обявен в ДВ, бр. 59 от 26.07.2019 г., за нуждите на катедрата по Ботаника, Биологически факултет, СУ „Св. Климент Охридски“ от доц. д-р Юлияна Русева Атанасова, катедра по Ботаника, Биологически ф-т, СУ „Св. Климент Охридски“, член на Научното жури със заповед № РД 542/12.09.2019 г.

На конкурса за академичната длъжност „Професор” в професионално направление 4.3. Биологически науки (Ботаника - систематика на висши растения) се явява само един кандидат - доц. д-р Доля Калчева Павлова-Тонкова от катедра Ботаника, Биологически ф-т на СУ „Св. Климент Охридски“. Представените от кандидата документи са в съответствие с изискванията на Закона за развитие на академичния състав в РБ, Правилника за неговото прилагане, Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ „Св. Климент Охридски”

Кратки биографични данни за кандидата

Доц. Доля Калчева Павлова-Тонкова завършва висшето си образование през 1984г. - Биология, специализация Ботаника в Биологически факултет, СУ „Св. Кл. Охридски“. През 1988г. тя защитава докторската си дисертация на тема: "Биосистематично проучване на род *Astragalus* (Клин) в България" за получаване на научната и образователната степен (кандидат на науките) доктор, 4.3. Биологически науки. В периода 1989 – 1997 г. е старши асистент в Катедра Ботаника, Софийски Университет „Св. Климент Охридски“, от 1997 до 2002 г. е главен асистент в Катедра Ботаника. От 2002 г. е доцент в Катедра Ботаника, Софийски Университет „Св. Климент Охридски”.

Научно-изследователска дейност на кандидата

Доц. д-р Доля Павлова-Тонкова има общо 114 научни публикации, 31 от тях са в реферирани списания с импакт фактор, 17 в списания с SJR, 45 са без такъв фактор, 15 са в сборници от конференции и 6 в книги. Участва в издаването на учебници и учебни помагала общо 11 на брой. Общият импакт фактор на кандидата е 29.668, а h-индекс 8.

За настоящия конкурс тя е представила списък с 47 научни труда в престижни издания, от които 20 са в списания с импакт фактор и 24 с SJR. Доц. Павлова – Тонкова е водещ автор в 11 от представените научни труда, а 14 са самостоятелни. Публикациите на кандидата са с много голям брой цитирания – общо 649. По конкурса е представена справка с пълно библиографско описание за 231 цитирания от които 75 в Scopus и Web of Science.

Доц. Павлова-Тонкова има богат опит при работа по различни проекти. Тя е била ръководител на 4 национални проекта, финансирани от фонд „Научни изследвания“ на МОН и на 4 проекта съгласно вътрешноинституционални договори с Фонд „Научни изследвания“ при СУ „Св. Кл. Охридски“. Участвала е в 1 международен, 6 национални и 8 вътрешно институционални проекта. Била е консултант на един проект към Фонд „Научни изследвания“ при МОН. Участията на кандидата в научни форуми – национални и международни са общо 83.

Научни приноси на кандидата

Хабилитационната справка дава представа за ясно очертан научен профил на кандидата. Изследванията и са насочени към изучаването на актуални научни проблеми в

областта на висшата флора на серпентинитните терени най-вече в Родопите (Източни и Средни). В уводната част на справката се обръща внимание на особеностите на серпентинитните терени и спецификата на флората развиваща се в тези райони. Скалите и почвите над тях са характерни с ниски нива на някои важни макроелементи и токсични концентрации на елементи като магнезий, никел, кобалт и хром. В резултат на това се формира специфична флора, съставена от видове устойчиви в някаква степен към високото съдържание на метали. Други растения при адаптацията си към серпентинитите, в процеса на еволюция, са развили способности да натрупват високи концентрации от токсични елементи.

Научните приноси са обособени в две основни направления:

1. Едното направление е свързано с изучаване на флората на серпентинитните терени в Родопите и изясняване на нейната таксономичната структура. Някои от по-важните приноси са следните:

- За Източните Родопи са установени 440 вида, подвиди и разновидности от 229 рода, принадлежащи към 59 семейства, докато в Средните Родопи техният брой е значително по-малък – 176. Най-богатите на видове и родове семейства са Rosaceae, Asteraceae, Fabaceae, Lamiaceae, Caryophyllaceae, Brassicaceae и др. Флористичните проучвания имат принос и към изясняване на фитогеографските особености на серпентинитната флора в Родопите.

- Установени са и са описани три нови за науката вида висши растения - *Aethionema rhodopaeum* D. Pavlova, *Onosma pavlovae* (D. Pavlova) Tan & Petrova и *Silene fetlerii* D. Pavlova.

- Представена е нова хорологична информация за Родопите, като за Източните Родопи броят на новоустановените таксони е 34, а за Средните Родопи е 1.

- За първи път са установени локални индикаторни видове като източник на информация за еволюционните процеси и спецификата на серпентинитните терени. Видове като *Asplenium cuneifolium* Viv., *Cheilanthes marantae* (L.) Domin, *Convolvulus boissieri* Stend. subsp. *parnassicus* (Boiss. & Orph.) Kuzm., *Thymus bracteosus* Vis. ex Benth. се явяват индикаторни за такива терени в България.

- За първи път са определени броят на ендемитите и видовете с консервационна значимост, както и степента на застрашеност на популациите им. Преобладават балканските ендемити -31, а българските ендемити са 9.

- За първи път е направен анализ на антропогенното влияние върху естествената серпентинитна флора и разпространението на рудерални видове.

2. Биолого-екологично направление

- Проучени и анализирани са кариотиповете на растения от серпентинитите в Родопите, което допринася за изясняване на изменчивостта в популациите им като източник на информация за видообразуването и еволюционния процес. Установени са нови хромозомни числа за локалните ендемити *Aethionema rhodopaeum* D. Pavlova (2n=24) и *Silene fetlerii* D. Pavlova (2n=24); за първи път от българската флора са установени и анализирани хромозомните числа на *Thlaspi apterum* Velen., *Arenaria procera* Spreng. subsp. *procera*; *Silene fabarioides* Hausskn., *Thlaspi ochroleucum* Boiss. & Heldr.

- Особено приложно значение имат установените за първи път в българската серпентинитна флора растения-хиперакумулатори на никел - *Alyssum murale* Waldst. & Kit., *A. murale* subsp. *pichleri* (Velen.) Stoj. & Stef.; *Thlaspi praecox* Wulfen in Jacq., *Th. apterum* Velen., *Th. ochroleucum* Boiss. & Heldr. Толерантните към метали видове са растения с добри възможности за стабилизация на почвата и могат да бъдат използвани

за извличане на метали от почвите. За първи път в България са анализирани за съдържание на метали (Ca, Mg, Fe, Ni, Mn, Cr, Co, Cd, Cu, Zn, Pb) популации на медицински растения растящи върху серпентинити, както и способностите им да акумулират тези метали.

Преподавателска дейност на кандидата:

Доц. Павлова-Тонкова провежда лекционни курсове в ОКС Бакалавър по Ботаника III, Систематика на висши растения и в ОКС Магистър по Таксономия и еволюция на висшите растения, по Висша флора на България, Преддипломен практикум, провежда също упражнения и учебни практики. От представената справка за аудиторна и извънаудиторна заетост за последните 5 години се вижда, че средната и учебна натовареност е 413.6 часа, а аудиторната – 297, което надхвърля предвидените часове в Правилника на СУ „Св. Климент Охридски“ (съответно 360 и 270 часа).

Доц. Павлова-Тонкова е била научен ръководител на 11 дипломанта, които успешно са защитили дипломните си работи. Тя е един от научните ръководители на успешно защитил докторант през 2018 г. Участва и в обучението на студенти по програмата ERASMUS + на чужд език и е хоноруван преподавател в Медицински университет гр. Плевен и Медицински колеж. Във връзка с преподавателската и работа участва в издадени 4 учебника и 7 учебни полагала.

Оценка на научната и учебно-преподавателска дейност на кандидата

Анализът на представените от Доц. д-р Доля Павлова -Тонкова документи по конкурса за заемане на академичната длъжност „Професор“ ми дава основание да заключа, че тя е утвърден преподавател в катедрата по Ботаника и изявен учен с международен авторитет в областта на систематиката на висшите растения. Това заключение напълно съответстват на личните ми впечатления от доц. Павлова-Тонкова в резултат от съвместната ни работа в катедрата по Ботаника. Кандидатът има солидна научна продукция и оригинални публикации в реномирани списания с импакт фактор. Многобройните цитирания на трудовете и доказва актуалността на научните изследвания и интересът към тях в България и в чужбина. Много активна е в разработването на научни проекти. Представената справка за оригиналните научни приноси дава обобщена информация за научните проучвания и ясно отразява постигнатите научни резултати. За посочените от кандидата приноси има доказателства чрез препратка към съответните публикации, като за всяка публикация е представено резюме на български и английски език. Нямам критични бележки относно научната работа на кандидата. От представената справка за изпълнение на минималните национални изисквания за заемане на академичната длъжност „Професор“ в професионално направление 4.3. (Биологически науки) се вижда, че формираният брой точки във всеки един показател значително превишава минималните национални критерии за придобиване на академичната длъжност „Професор“.

Заключение

Всичко посочено до тук относно научната и преподавателска работа на кандидата ми дава основание да дам положително становище и да препоръчам на членовете на Научното Жури да изберат доц. д-р Доля Калчева Павлова-Тонкова на академичната длъжност „Професор“ в катедрата по Ботаника, Биологически ф-т на СУ „Св. Климент Охридски“.

Член на Научното Жури по конкурса:

6.11.2019г

Доц. д-р Юлияна Атанасова